

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№9

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar

Crossref

OpenAIRE

С/БЕРИЕНКА

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

9-jild
9-son
Sentyabr, 2026

September, 2026
Volume 9
Number 9

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich - i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Учредитель:

Каршинский государственный технический университет

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в электронной форме и публикуется через официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал «Инновационная экономика» включён в перечень национальных научных изданий на основании решения Президиума Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 5 апреля 2025 года № 369.

В журнале публикуются статьи по следующим рубрикам:

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик (Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор (Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор, (Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик (НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор (Таджикистанский аграрный университет им. Ш. Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент (Национальный исследовательский университет «Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник (Российского университета дружбы народов имени П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент (Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н., профессор (Национальная академия наук Республики Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор (Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор, академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобоккулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

QASHQADARYO VILOYATIDA QISHLOQ XO‘JALIGI TARMOQLARI KONVERGENSIYASINING ISHLAB CHIQUVISH SAMARADORLIGIGA TA’SIRI: TASHKILIY-IQTISODIY TAHLIL

Amonov Navro`zhon Saloxiddin o`g`li

ВЛИЯНИЕ КОНВЕРГЕНЦИИ ОТРАСЛЕЙ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ПРОИЗВОДСТВА В КАШКАДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ: ОРГАНИЗАЦИОННО- ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

Амонов Наврузхон Салохиддинович

THE IMPACT OF AGRICULTURAL SECTORAL CONVERGENCE ON PRODUCTION EFFICIENCY IN KASHKADARYA REGION: AN ORGANIZATIONAL- ECONOMIC ANALYSIS

Navro`zhon Salokhiddinovich Amonov

Annotatsiya: maqolada Qashqadaryo viloyati misolida qishloq xo‘jaligi tarmoqlari o‘rtasidagi tashkiliy-iqtisodiy konvergensiya jarayonlarining ishlab chiqarish samaradorligiga ta’siri o‘rganilgan. Tadqiqot 2018-2025-yillar davri statistik ma’lumotlariga, shu jumladan O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi va uning Qashqadaryo viloyat boshqarmasi (qashstat.uz) rasmiy ma’lumotlariga asoslangan. Paxta-to‘qimachilik, g‘alla, bog‘dorchilik-uzumchilik va chorvachilik yo‘nalishlaridagi agroklaster tizimining rivojlanish darajasi tahlil qilingan, tarmoqlararo integratsiya darajasini baholash uchun Tarmoqlararo Konvergensiya Indeksi (TKI) metodologiyasi taklif etilgan. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, klasterlashtirish darajasi yuqori bo‘lgan yo‘nalishlarda qo‘shilgan qiymat va eksport salohiyati sezilarli darajada o‘sib bormoqda, biroq tarmoqlararo bog‘liqlik hali yetarli darajada institutsional shakllanmagan.

Kalit so‘zlar: agrosanoat integratsiyasi, tarmoqlararo konvergensiya, agroklaster, ishlab chiqarish samaradorligi, Qashqadaryo viloyati, paxta-to‘qimachilik klasteri, qo‘shilgan qiymat zanjiri.

Аннотация: в статье на примере Кашкадарьинской области исследуется влияние организационно-экономической конвергенции между отраслями сельского хозяйства на эффективность производства. Исследование основано на официальных статистических данных за 2018-2025 годы, включая данные Государственного комитета по статистике Республики Узбекистан и его Кашкадарьинского областного управления. Проанализирован уровень развития системы агрокластеров в хлопково-текстильном, зерновом, плодоовощном и животноводческом направлениях, предложена методология Индекса межотраслевой конвергенции (ИМК) для оценки уровня интеграции между отраслями. Результаты показывают, что в направлениях с более высоким уровнем кластеризации заметно растёт добавленная стоимость и экспортный потенциал, однако межотраслевые связи пока остаются институционально недостаточно развитыми.

Ключевые слова: агропромышленная интеграция, межотраслевая конвергенция, агрокластер, эффективность производства, Кашкадарьинская область, хлопково-текстильный кластер, цепочка добавленной стоимости.

Annotation: the article examines the impact of organizational and economic convergence between agricultural sub-sectors on production efficiency, using the Kashkadarya region of Uzbekistan as a case study. The research draws on official statistics for 2018-2025 from the State Statistics Agency and its Kashkadarya regional department. The development of the agro-cluster system in the cotton-textile, grain, horticulture-viticulture, and livestock value chains is analyzed, and a Sectoral Convergence Index (SCI) methodology is proposed to assess the degree of inter-sectoral

integration. The findings indicate that value added and export potential grow markedly in sub-sectors with higher clustering levels, while inter-sectoral linkages remain institutionally underdeveloped.

Keywords: agro-industrial integration, sectoral convergence, agro-cluster, production efficiency, Kashkadarya region, cotton-textile cluster, value chain.

KIRISH

So'nggi yillarda O'zbekiston qishloq xo'jaligi sohasida amalga oshirilayotgan tarkibiy islohotlarning markazida agrosanoat integratsiyasini chuqurlashtirish va tarmoqlararo konvergensiya jarayonlarini kuchaytirish masalasi turibdi. Qashqadaryo viloyati kabi qishloq xo'jaligi salohiyati yuqori bo'lgan hududlarda ushbu jarayon ayniqsa dolzarb ahamiyat kasb etadi, chunki viloyatda qishloq xo'jaligi yerlarining umumiy maydoni 2 322 754 gektarni, jumladan ekin maydonlari 362 871 gektarni tashkil etadi. Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, qishloq xo'jaligi sohasi hozirgi kunda O'zbekiston yalpi ichki mahsulotining qariyb 18 foizini tashkil etadi va mamlakat ish bilan bandligining qariyb to'rtidan bir qismini ta'minlaydi.

Sohaning strategik ahamiyati O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 23-oktyabrda PF-5853-son Farmoni bilan tasdiqlangan "Qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030-yillarga mo'ljallangan strategiyasi"da, shuningdek 2023-yil 11-sentyabrda PF-158-son Farmoni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston — 2030" strategiyasida ham o'z aksini topgan. Ushbu hujjatlarda 2030-yilga qadar qishloq xo'jaligi mahsulotlari eksportini yiliga 10 milliard AQSH dollariga yetkazish, agrar sohaga jami 15 milliard AQSH dollari hajmida investitsiya jalb qilish hamda paxta hosildorligini o'rtacha gektariga 45-50 sentnergacha oshirish kabi aniq maqsadli ko'rsatkichlar belgilangan. Bu ko'rsatkichlarga erishish, o'z navbatida, alohida sub-tarmoqlarning emas, balki ular o'rtasidagi tashkiliy-iqtisodiy bog'liqlikning — ya'ni konvergensiyaning — chuqurlashishini talab etadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 14-dekabrda PQ-389-son qarori bilan Qashqadaryo viloyatini 2024-2025-yillarda kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar belgilangan bo'lib, unda hududda aholi bandligini oshirish, sug'orish infratuzilmasini modernizatsiya qilish va sanoat-qishloq xo'jaligi integratsiyasini kengaytirish asosiy yo'nalishlar sifatida ko'rsatilgan.

Mazkur tadqiqotning maqsadi — Qashqadaryo viloyati misolida qishloq xo'jaligining asosiy sub-tarmoqlari (paxtachilik-to'qimachilik, g'allachilik, bog'dorchilik-uzumchilik va chorvachilik) o'rtasidagi tashkiliy-iqtisodiy konvergensiya darajasini baholash hamda uning ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sir mexanizmini ochib berishdir.

Tadqiqotning vazifalari quyidagilardan iborat: birinchidan, tarmoqlararo konvergensiya tushunchasining nazariy-uslubiy asoslarini tizimlashtirish; ikkinchidan, Qashqadaryo viloyati agrosanoat majmuining hozirgi holatini rasmiy statistik ma'lumotlar asosida tahlil qilish; uchinchidan, tarmoqlararo konvergensiya darajasini o'lchash imkonini beruvchi indeks metodologiyasini ishlab chiqish;

to'rtinchidan, olingan natijalar asosida amaliy tavsiyalar shakllantirish.

Tadqiqotning ob'yekti sifatida Qashqadaryo viloyatining agrosanoat majmui, xususan uning tarkibiy qismi bo'lgan paxtachilik-to'qimachilik, g'allachilik, bog'dorchilik-uzumchilik va chorvachilik sub-tarmoqlari tanlangan. Tadqiqot predmeti — ushbu sub-tarmoqlar o'rtasida shakllanadigan tashkiliy-iqtisodiy konvergensiya jarayonlari va ularning ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sir mexanizmlari hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Tarmoqlararo konvergensiya nazariyasi iqtisodiy fanda uzoq tarixga ega bo'lib, uni agrar sektorga tatbiq etish qator xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Klasterlashtirish nazariyasining asoschisi M. Porter tomonidan ishlab chiqilgan raqobatbardosh klasterlar kontsepsiyasi qishloq xo'jaligi-sanoat majmuini tahlil qilishning nazariy asosini tashkil etadi. Uning fikricha, geografik jihatdan yaqin joylashgan va o'zaro bog'liq tarmoqlar guruhlanishi orqali ular alohida faoliyat yuritganidan ko'ra yuqori raqobatbardoshlikka erisha oladi, chunki bunday guruhlanish transaksion xarajatlarni kamaytiradi va bilim almashinuvini tezlashtiradi.

Agrosanoat integratsiyasi masalalari, xususan qayta ishlash sanoati bilan xom-ashyo ishlab chiqaruvchilar o'rtasidagi vertikal bog'liqlikning shakllanishi, o'tish davri iqtisodiyoti mamlakatlari misolida keng o'rganilgan. Bunday tadqiqotlarda ta'kidlanishicha, vertikal integratsiya darajasi past bo'lgan sharoitda birlamchi ishlab chiqaruvchilar bozor narxining tebranishlaridan ko'proq zarar ko'radi, zanjir ichidagi qo'shilgan qiymatning katta qismi esa qayta ishlash va savdo bosqichlarida shakllanadi.

Mahalliy iqtisodchilar tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda esa agroklasterning O'zbekiston sharoitida institutsional shakllanish xususiyatlari, xususan paxta-to'qimachilik klasterlarining eksport salohiyati va investitsiya jalb qilish samaradorligi masalalari yoritilgan. Xususan, Samarqand viloyati agrosanoat klasterlarining iqtisodiy samaradorligini baholashga bag'ishlangan tadqiqotda klasterlarning to'langan soliqlar, jalb qilingan investitsiya va yaratilgan ish o'rinlari bo'yicha farqlanishi tahlil qilingan bo'lib, bu yondashuv mazkur maqolada Qashqadaryo viloyati misolida tarmoqlararo kesimda rivojlantirilgan.

Shunga qaramay, mavjud adabiyotlarda tarmoq ichidagi (klaster darajasidagi) samaradorlikka e'tibor asosiy o'rin egallagan bo'lsa, tarmoqlararo — ya'ni paxtachilik, g'allachilik, bog'dorchilik-uzumchilik va chorvachilik o'rtasidagi — konvergensiya darajasini yagona son ko'rsatkichi orqali o'lchash imkonini beruvchi uslubiy yondashuv hozircha yetarlicha ishlab chiqilmagan. Aynan shu bo'shliqni to'ldirish mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligini belgilaydi.

Xalqaro tashkilotlar — Birlashgan Millatlar Tashkilotining Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti

(FAO), Jahon banki va Osiyo taraqqiyot banki (ADB) — tomonidan Markaziy Osiyo va O'zbekiston agrar sektori bo'yicha tayyorlangan tahliliy hisobotlarda ham qiymat zanjirlarining parchalanganligi (fragmentation) mintaqa uchun umumiy muammo sifatida ta'kidlanadi: fermer xo'jaliklarining mayda hajmda bo'linganligi, qayta ishlash quvvatlarining yetarli emasligi va bozor infratuzilmasining zaifligi zanjir ichidagi qo'shilgan qiymatning teng taqsimlanishiga to'sqinlik qiladi. FAO ma'lumotlar bazasi (AGRIS) va Jahon banki ochiq ma'lumotlari orqali erishish mumkin bo'lgan bu xulosalar O'zbekiston, jumladan Qashqadaryo viloyati sharoitida ham dolzarbligicha qolmoqda va mazkur tadqiqotda taklif etilayotgan TKI metodologiyasining xalqaro kontekstdagi asoslilikini tasdiqlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda rasmiy statistik ma'lumotlar tahlili, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv va indeks metodi qo'llanildi. Ma'lumotlar bazasi sifatida O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi, uning Qashqadaryo viloyat boshqarmasi (qashstat.uz) hamda Qishloq xo'jaligi vazirligi (agro.uz) rasmiy ma'lumotlaridan foydalanildi. Tadqiqot davri 2018-2025-yillarni qamrab oladi.

Tarmoqlararo konvergensiya darajasini baholash uchun quyidagi Tarmoqlararo Konvergensiya Indeksi (TKI) formulasi taklif etiladi:

$$TKI = \alpha \cdot (Kk/Ku) + \beta \cdot (Qq/Qu) + \gamma \cdot (Ii/Iu)$$

bu yerda: Kk — klasterlashtirilgan maydon ulushi, Ku — umumiy ekin maydoni; Qq — qayta ishlangan mahsulot hajmi, Qu — yalpi mahsulot hajmi; Ii — sub-tarmoqqa jalb qilingan investitsiya hajmi, Iu — qishloq xo'jaligiga jalb qilingan umumiy investitsiya; α , β , γ — ekspert baholash yo'li bilan aniqlanadigan vazn koeffitsientlari ($\alpha + \beta + \gamma = 1$). Ushbu indeks har bir sub-tarmoq bo'yicha alohida hisoblanib, natijalar 0 dan 1 gacha bo'lgan shkalada ifodalanadi: qiymat 1 ga yaqinlashgan sari tarmoqlararo integratsiya darajasi yuqori hisoblanadi.

Vazn koeffitsientlarini aniqlash uchun ekspert so'rovnomasi (Delfi usuli) qo'llanilishi tavsiya etiladi: sohaning yetakchi mutaxassislari — qishloq xo'jaligi vazirligi hududiy bo'linmasi vakillari, klaster rahbarlari va ilmiy-tadqiqot institutlari xodimlari — orasida

o'tkaziladigan so'rov natijalari asosida har bir komponentning nisbiy ahamiyati belgilanadi. Dastlabki bosqichda, birlamchi ma'lumotlar to'planmaguncha, teng taqsimlangan vazn ($\alpha = \beta = \gamma = 0,33$) qo'llanilishi mumkin.

Tadqiqot metodologiyasining ikkinchi bosqichida TKI qiymati bilan sub-tarmoq samaradorligi ko'rsatkichlari (1 gektardan olingan yalpi mahsulot qiymati, eksport hajmi, rentabellik darajasi) o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash uchun korrelyatsion-regressiya tahlilidan foydalanish rejalashtirilgan. Bunda chiziqli regressiya modeli quyidagi ko'rinishda ifodalanadi: $Y = a + b \cdot TKI + \varepsilon$, bu yerda Y — samaradorlik ko'rsatkichi, a — erkin had, b — regressiya koeffitsienti, ε — tasodifiy xato. Ushbu bosqich xo'jalik darajasidagi statistik massivni talab etganligi sababli, mazkur maqolada asosan makro darajadagi (viloyat va tuman kesimidagi) tavsifiy tahlilga urg'u berilgan, regressiya tahlili esa keyingi tadqiqot bosqichida chuqurlashtiriladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Qashqadaryo viloyati Qishloq xo'jaligi vazirligining rasmiy ma'lumotlariga ko'ra, hududda jami 34 ta agroklaster faoliyat yuritmoqda. 2023-yil yanvar-iyun oylarida viloyatning qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi mahsulot (xizmat)lari umumiy hajmi 15 169,5 mlrd. so'mni, ya'ni o'tgan yilning mos davriga nisbatan 102,7 foizni tashkil etdi. Respublika miqyosida 2024-yil yanvar-mart oylarida dehqonchilik, chorvachilik va ovchilik xizmatlari o'sish sur'ati 103,6 foizni, o'rmon xo'jaligi — 102,7 foizni, baliqchilik xo'jaligi esa 105,8 foizni tashkil etgani hisobga olinsa, Qashqadaryo viloyati asosiy qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi mahsuloti hajmi bo'yicha yetakchi hududlar qatoriga kiradi.

Eng yuqori konvergensiya darajasi paxta-to'qimachilik yo'nalishida kuzatiladi. 2024-yil holatiga ko'ra Qashqadaryo viloyati respublika bo'yicha eng yirik paxta-to'qimachilik klaster tizimiga ega bo'lib, 18 ta klaster va 136 036 gektar paxta maydoni bilan barcha hududlar orasida yetakchilik qilmoqda (respublika bo'yicha jami 134 ta klaster va 1 034 223 gektar maydon). Bu ko'rsatkich pastda 1-jadvalda respublikaning boshqa yetakchi hududlari bilan solishtirilgan.

1-jadval.

Respublikaning yetakchi hududlari bo'yicha paxta-to'qimachilik klasterlari (2024-yil)¹⁰.

Hudud	Klasterlar soni, ta	Paxta maydoni, ga
Qashqadaryo viloyati	18	136 036
Farg'ona viloyati	13	82 080
Xorazm viloyati	12	82 757
Buxoro viloyati	11	99 220
Andijon viloyati	15	78 991

Klasterlashtirish darajasining chuqurligi ham muhim ko'rsatkich hisoblanadi: respublika bo'yicha 22 ta klasterda paxtani qayta ishlashning to'liq — 5

bosqichli tsikli, 21 tasida 4 bosqich, qolganlarida esa 1-3 bosqichli qayta ishlash amalga oshirilmoqda. Bu shuni ko'rsatadiki, klaster mavjudligining o'zi tarmoqlararo

¹⁰ "Marketing" ilmiy jurnali ma'lumotlari asosida muallif tuzgan.

yuqori konvergensiyanı kafolatlamaydi — qayta ishlash bosqichlarining chuqurligi va shu orqali yaratilgan qo'shimcha qiymat zanjiri uzunligi TKI qiymatini belgilovchi asosiy omil bo'lib qoladi.

G'allachilik, bog'dorchilik-uzumchilik va chorvachilik yo'nalishlarida klasterlashtirish darajasi paxta-to'qimachilik tarmog'iga nisbatan sezilarli darajada past. Vazirlar Mahkamasining PQ-389-son qarorida ko'zda tutilgan Qamashi va G'uzor tumanlaridagi 25 ming gektar sug'oriladigan yer maydonlarining suv ta'minotini yaxshilash bo'yicha "Paxtaobod" kanalini modernizatsiya qilish loyihasi ushbu tumanlardagi g'alla va boshqa ekinlar hosildorligini oshirish, shu orqali qayta ishlash sanoati bilan xom-ashyo bazasi o'rtasidagi bog'liqlikni mustahkamlash imkonini beradi. Bunday infratuzilma loyihalari TKI formulasidagi investitsiya komponentini (Ii/Iu) oshirish orqali konvergensiya darajasiga bilvosita ta'sir ko'rsatadi.

Chorvachilik va bog'dorchilik-uzumchilik yo'nalishlarida esa asosiy cheklovchi omil — birlamchi mahsulotni qayta ishlash quvvatlarining fermer xo'jaliklari joylashuviga nisbatan hududiy notekis taqsimlanganligi bo'lib qolmoqda. Bu ikki yo'nalish bo'yicha klaster darajasidagi statistik ma'lumotlarning yetarli emasligi sababli, ularning TKI qiymatini aniq hisoblash uchun tuman kesimidagi birlamchi (fermer xo'jaliklari darajasidagi) ma'lumotlarni qo'shimcha yig'ish talab etiladi.

Yuqorida keltirilgan ma'lumotlar asosida quyidagi umumiy tendentsiyani kuzatish mumkin: klasterlashtirish va qayta ishlash chuqurligi yuqori bo'lgan sub-tarmoqlarda (paxta-to'qimachilik) investitsiya faolligi va eksport salohiyati boshqa yo'nalishlarga nisbatan barqaror o'sib bormoqda, bu esa TKI konsepsiyasining amaliy asosililigini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, tarmoqlararo (masalan, chorvachilik-yem-xashak yoki bog'dorchilik-qayta ishlash sanoati

o'rtasidagi) bog'liqlik hali institutsional jihatdan yetarli shakllanmagan, bu esa keyingi bosqichda hukumat siyosati diqqat markazida bo'lishi lozim bo'lgan yo'nalishni belgilaydi.

Tarmoqlararo konvergensiyanı chuqurlashtirishda uchta institutsional omil hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi: birinchidan, fermer xo'jaliklari va qayta ishlash korxonalari o'rtasidagi shartnomaviy munosabatlarning barqarorligi; ikkinchidan, sug'orish va transport infratuzilmasining yetarli darajada rivojlanganligi; uchinchidan, sub-tarmoqlar o'rtasida moliyaviy resurslarni qayta taqsimlash imkonini beruvchi kredit-investitsiya mexanizmlarining mavjudligi. PQ-389-son qarorida keltirilgan "Paxtaobod" kanalini Jahon banki mablag'lari hisobidan modernizatsiya qilish loyihasi aynan ikkinchi omilni — infratuzilma yetarliligini — mustahkamlashga qaratilgan bo'lib, bu Qamashi va G'uzor tumanlaridagi 25 ming gektar sug'oriladigan yer maydonining suv ta'minotini yaxshilash orqali nafaqat paxtachilik, balki g'allachilik va yem-xashak ekinlari hosildorligini oshirishga ham xizmat qiladi.

Shuningdek, qarorda 2024-yilda 550 ming va 2025-yilda 600 ming nafar aholining bandligini ta'minlash vazifasi belgilangan bo'lib, bandlikning katta qismi aynan qishloq xo'jaligi va uni qayta ishlash sohaslariga to'g'ri kelishi tarmoqlararo konvergensiyaning ijtimoiy o'lchamini ham ko'rsatadi: klasterlashtirish darajasi yuqori tumanlarda doimiy ish o'rnlari yaratish salohiyati ham nisbatan yuqori bo'ladi.

Quyidagi 2-jadvalda mavjud rasmiy ma'lumotlar asosida sub-tarmoqlarning TKI formulasidagi uchta komponent bo'yicha nisbiy holati tavsifiy (sifat) shkalada — past, o'rta, yuqori — baholangan. Bu baholash aniq son qiymatlarini emas, balki keyingi bosqichda to'planadigan miqdoriy ma'lumotlar asosida chuqurlashtiriladigan dastlabki yo'nalishni ko'rsatadi.

2-jadval.

Sub-tarmoqlar bo'yicha TKI komponentlarining tavsifiy baholanishi¹¹

Sub-tarmoq	Klasterlashtirish darajasi (Kk/Ku)	Qayta ishlash chuqurligi (Qq/Qu)	Investitsiya faolligi (Ii/Iu)
Paxtachilik-to'qimachilik	Yuqori	Yuqori (1-5 bosqich)	Yuqori
G'allachilik	Past-o'rta	Past	O'rta
Bog'dorchilik-uzumchilik	Past	Past-o'rta	O'rta
Chorvachilik	Past	Past	Past-o'rta

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, uchala komponent bo'yicha ham paxtachilik-to'qimachilik yo'nalishi barqaror yetakchilikni saqlab qolmoqda, qolgan uchta sub-tarmoq esa nisbatan bir-biriga yaqin, past-o'rta darajada joylashgan. Bu holat konvergensiya siyosatining navbatdagi bosqichida diqqatni aynan shu uchta yo'nalishga — ayniqsa qayta ishlash quvvatlarini yaratishga — qaratish zarurligini ko'rsatadi.

Qashqadaryo viloyati O'zbekistonning suv ta'minoti nisbatan taranglashgan hududlaridan biri hisoblanadi, bu esa tarmoqlararo konvergensiya

jarayoniga alohida cheklov qo'yadi. Jahon banki ma'lumotlariga ko'ra, O'zbekistonda sug'oriladigan yerlarning 2,4 million gektari, ya'ni umumiy sug'oriladigan maydonning 56 foizi nasos stansiyalari orqali suv bilan ta'minlanadi, bu esa mamlakat elektr energiyasi iste'molining 16 foizini tashkil etadi. Suv resurslari tanqisligi iqlim o'zgarishi sharoitida yanada kuchayishi kutilmoqda: muzlik-manbali suv oqimlarining kamayishi va bug'lanishning ortishi natijasida suv mavjudligi 30-40 foizga qisqarishi,

¹¹ Muallif tomonidan qashstat.uz va agro.uz ma'lumotlari asosida tuzilgan.

sug'orishga bo'lgan talab esa taxminan 25 foizga oshishi prognoz qilinmoqda.

Ushbu muammoni hal qilish maqsadida 2025-yil 21-mayda Jahon banki O'zbekistonga sug'orish va drenaj infratuzilmasini modernizatsiya qilish uchun 200 million AQSH dollari miqdorida imtiyozli kredit ajratdi (O'zbekiston hukumati tomonidan qo'shimcha 23,2 million dollar hammoliyalashtiriladi). Loyiha Suv xo'jaligi vazirligi rahbarligida Qoraqalpog'iston Respublikasi, Buxoro, Qashqadaryo, Namangan va Surxondaryo viloyatlarini qamrab oladi va 2031-yilga qadar 259 kilometr magistral kanallarni betonlash, taxminan 470 ta gidrotexnik inshoot qurish, shuningdek SCADA nazorat tizimini joriy etishni nazarda tutadi. Loyiha natijasida 232 ming gektar yer maydonida sug'orish xizmati sifati yaxshilanishi, yiliga 540 million kub metr suv yo'qotilishining oldi olinishi va 165 million kVt/soatdan ortiq elektr energiyasi tejalishi kutilmoqda.

Qashqadaryo viloyati ushbu besh hududdan biri sifatida loyihaning bevosita ishtirokchisi bo'lib, bu TKI formulasidagi investitsiya (I_i/I_u) va qayta ishlash (Q_q/Q_u) komponentlariga ikki tomonlama ijobiy ta'sir ko'rsatishi kutiladi: suv ta'minotining barqarorlashishi hosildorlikni oshiradi, hosildorlikning oshishi esa xom-ashyo bazasini kengaytirib, mavjud qayta ishlash quvvatlaridan to'liqroq foydalanish imkonini beradi. Bundan tashqari, respublika miqyosida ball boniteti past, suv ta'minoti og'ir tumanlarda yuqori hosilli paxta navlarini joriy etish va past hosildor navlarni urug'chilik institutlari ishlanmalari bilan almashtirish choralari ham amalga oshirilmoqda, bu esa xuddi shu mexanizm orqali konvergensiya darajasiga ta'sir ko'rsatadi.

Paxta hosilini to'liq qayta ishlash natijasida 2024-yilda respublika miqyosida sanoat mahsuloti ishlab chiqarishni 9,6 mlrd. AQSH dollariga, eksportni esa 4,5 mlrd. AQSH dollariga yetkazish rejalashtirilgan bo'lib, buning uchun bo'yalgan matoning kamida yarmini ichki bozorga sotgan korxonalarga ijtimoiy soliq stavkasini pasaytirish va mol-mulk solig'ini bo'lib-bo'lib to'lash kabi imtiyozlar joriy etilgan. Bunday moliyaviy rag'batlantirish choralari klaster ichidagi qayta ishlash zanjirini chuqurlashtirish, ya'ni TKI qiymatini oshirishning bevosita instrumenti sifatida baholanishi mumkin.

Qashqadaryo viloyati ichida ham tumanlar kesimida konvergensiya darajasi bir xil emas. Umumiy ekin maydoni 362 871 gektarni tashkil etuvchi viloyatda paxta-to'qimachilik klasterlariga birlashtirilgan 136 036 gektar maydon asosan g'alla-paxta almashlab ekish tizimi yaxshi yo'lga qo'yilgan tumanlarga to'g'ri keladi, bog'dorchilik-uzumchilik va chorvachilikka ixtisoslashgan tog'oldi tumanlarida esa klaster tipidagi tashkiliy shakllar hali keng tarqalmagan. Bu nomutanosiblik shuni ko'rsatadiki, yagona respublika miqyosidagi konvergensiya siyosati barcha tumanlarda bir xil samara bermaydi — har bir tumanning tabiiy-iqlim sharoiti, tuproq unumdorligi va an'anaviy ixtisoslashuvi hisobga olingan holda differensial yondashuv zarur.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, Qashqadaryo viloyatida agrosanoat konvergensiya hozirgi bosqichda notekis rivojlangan xarakterga ega: paxta-to'qimachilik tarmog'ida institutsional va moliyaviy jihatdan yetuk

klaster tizimi shakllangan bo'lsa, boshqa sub-tarmoqlarda bu jarayon dastlabki bosqichda qolmoqda. Bu holat, bir tomondan, davlat siyosatining tarixan paxta-to'qimachilik zanjiriga ustuvor yo'naltirilganligi bilan, ikkinchi tomondan, boshqa tarmoqlarda xom-ashyoni qayta ishlash infratuzilmasiga investitsiyalarning nisbatan kamligi bilan izohlanadi.

Bu xulosa xorijiy tadqiqotchilar tomonidan boshqa o'tish davri iqtisodiyoti mamlakatlarida olib borilgan tahlillar bilan ham uyg'un keladi: ular davlat tomonidan tanlab qo'llab-quvvatlanadigan "ustuvor tarmoq" strategiyasi qisqa muddatda yuqori natija bersada, uzoq muddatli barqarorlik uchun boshqa tarmoqlarni ham tizimli jalb qilish zarurligini ta'kidlaydi. Shu nuqtai nazardan, Qashqadaryo viloyati tajribasi O'zbekistonning boshqa qishloq xo'jaligi salohiyati yuqori hududlari (Surxondaryo, Samarqand, Buxoro) uchun ham amaliy ahamiyat kasb etishi mumkin.

Tarmoqlararo konvergensiya muvozanatli rivojlantirish uchun g'allachilik, bog'dorchilik-uzumchilik va chorvachilik yo'nalishlarida ham klaster tipidagi tashkiliy shakllarni kengaytirish, shuningdek TKI kabi ko'rsatkichlarni hududiy rivojlanish dasturlarini monitoring qilish vositasi sifatida joriy etish tavsiya etiladi. Bunda TKI ko'rsatkichini viloyat statistika boshqarmasining yillik hisobotlariga qo'shimcha bo'lim sifatida kiritish, uni tuman hokimliklari faoliyatini baholash mezonlaridan biriga aylantirish institutsional jihatdan real amalga oshiriladigan qadam bo'lishi mumkin.

XULOSA VA TAVSIYALAR

Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligi tarmoqlari ichida paxta-to'qimachilik yo'nalishi eng yuqori konvergensiya (tarmoqlararo uzviy bog'liqlik) darajasiga erishgan yetakchi drayver hisoblanadi. Bugungi kunda hududdagi 18 ta klaster respublika bo'yicha eng yirik — 136 036 gektarlik paxta maydonini qamrab olgan. Biroq tarmoqlararo konvergensiya darajasini belgilovchi asosiy omil faqatgina klasterlarning mavjudligi emas, balki ulardagi qayta ishlash bosqichlarining chuqurligidir (1 dan 5 bosqichgacha). Paxtachilikdagi ushbu ijobiy tajribani viloyatning boshqa tarmoqlariga ham tatbiq etish lozim. Xususan, g'allachilik, bog'dorchilik-uzumchilik va chorvachilik yo'nalishlarida konvergensiya darajasini oshirish uchun infratuzilma investitsiyalarini faollashtirish, jumladan, PQ-389-sonli qarorda ko'zda tutilgan sug'orish loyihalarini kengaytirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Tadqiqot doirasida taklif etilgan Tarmoqlararo Konvergensiya Indeksi (TKI) metodologiyasini amaliyotga to'liq tatbiq etish va kelgusida aniq prognozlarni shakllantirish uchun tuman hamda xo'jaliklar darajasidagi birlamchi statistik ma'lumotlarni qo'shimcha yig'ish talab etiladi. Ushbu tizimli ma'lumotlar bazasini yaratish viloyat agrosanoat majmuasini rivojlantirishga qaratilgan keyingi ilmiy va amaliy tadqiqotlarning eng muhim yo'nalishini tashkil etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. Qashqadaryo viloyatining qishloq xo'jaligi

tarmog'i bo'yicha asosiy ko'rsatkichlari. — stat.uz, 2023.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi. Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligining asosiy ko'rsatkichlari: 2024-yil yanvar-mart. — stat.uz, 2024.

3. Qashqadaryo viloyati statistika boshqarmasi. Qishloq xo'jaligi bo'yicha rasmiy statistika ma'lumotlari va yalpi hududiy mahsulot ko'rsatkichlari. — qashstat.uz, 2026.

4. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi. Qashqadaryo viloyati bo'yicha svodnaya spravka: agroklastlar, yer maydonlari va ekin tarkibi. — agro.uz, 2024.

5. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. Pul-kredit siyosati va bank tizimi orqali qishloq xo'jaligini kreditlash bo'yicha statistik byulletenlari. — cbu.uz.

6. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlari. — mift.uz.

7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi PF-158-son "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. — Lex.uz, 2023.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 23-oktyabrdagi PF-5853-son "O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligini rivojlantirishning 2020-2030-yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni. — Lex.uz, 2019.

9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 14-dekabrdagi PQ-389-son "Qashqadaryo viloyatini

2024-2025-yillarda kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori. — Lex.uz, 2023.

10. Paxta-to'qimachilik klasterlarining eksport salohiyatini oshirish yo'llari // "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali. — 2024, № 4.(537-544bet)

11. Samarqand viloyati agrosanoat klasterlarining iqtisodiy samaradorligini baholash // FarDU. Ilmiy xabarlar. — 2025, № 1 (179-188bet)

12. Iqtisodiyot va ta'lim" jurnalidan qishloq xo'jaligi konvergentsiyasi va agroklastlar mavzusidagi tegishli maqola — 2022-yil, 4-son, 55–61 bet

13. Agrosanoat iqtisodiyoti" jurnalidan tarmoqlararo integratsiya mavzusidagi tegishli maqola — muallif tomonidan to'ldiriladi 2022-yil, 5-son, 400-410 bet

14. Porter M.E. The Competitive Advantage of Nations. — New York: Free Press, 1990.

Muallif(lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

Amonov Navro'zxon Saloxiddin o'g'li Qarshi davlat texnika universiteti tayanch doktoranti / Амонов Наврузхон Салохиддинович Базовый докторант Каршинского государственного технического университета / Navro'zkhon Salokhiddinovich Amonov PhD Candidate, Karshi State Technical University
E-mail: navruzamonov085@gmail.com

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz